

سلیم مؤذن زاده اسطوره تمام نشدنی و بی مانند هنر دینی

زنده یاد سلیم مؤذن زاده اردبیلی با صدای رسا و گوش نوازش همواره دل هزاران آذری زبان و غیر آذری زبان را تحت تأثیر قرار داده، او معتقد بود: اخلاص بهترین ابزار برای دل نشین کردن هنر است.

زنده یاد سلیم مؤذن زاده اردبیلی با صدای رسا و گوش نوازش همواره دل هزاران آذری زبان و غیر آذری زبان را تحت تأثیر قرار داده، او معتقد بود: اخلاص بهترین ابزار برای دل نشین کردن هنر است.

خبر درگذشت مداح نامی و اسطوره بی مانند ستایشگری اهل بیت صبح امروز دلدادگان اهل بیت و جامعه فرهنگی و دینی کشور را سوگوار کرد.

اسطوره تمام نشدنی و بی مانند‌ای که سال‌ها در مسیر ترویج فرهنگ ایرانی - اسلامی گام برداشت. اگرچه او چهره‌ای شناخته شده در بین آذری زبانان است اما متعلق به همه مردمی است که سال‌ها با نوای دل نشینش انس داشته‌اند. سلیم مؤذن زاده اردبیلی مداح برجسته جهان اسلام همواره اخلاص را به عنوان بهترین ابزار برای دل نشین کردن هنر می دانست و بر این موضوع تأکید داشت و آن را به همه شاگردانش توصیه می کرد. استاد سلیم مؤذن زاده اردبیلی معتقد بود آن دسته از نواهای مذهبی که برخاسته از دل هنرمند باشد، بر ریشه هر انسانی اثر می گذارد و او را به حرکت وامی دارد.

سلیم مؤذن زاده اردبیلی تنها در استان اردبیل و منطقه آذربایجان شهرت نداشت. بیشتر مردم خصوصا اهالی فرهنگ و هنر و خانواده بزرگ مداحان، ستایشگران اهل بیت، فعالان هیئت‌ها و مساجد و دوستداران اهل بیت عصمت و طهارت و بزرگان موسیقی او را می شناختند. تا جاییکه شنیدن نوحه هایش در محرم و صفر بسیاری از عاشقان خاندان عصمت و طهارت به اردبیل رهسپار می شدند تا با نوحه های استاد سلیم شور حسینی را در قلب و روحشان تقویت کنند. صدای خوش در خاندان استاد سلیم از پدر گرفته تا برادرانش ارثیه ای عاشورایی بود. نوایی که هدیه ای الهی بود تا این لحن نینوایی در راه عاشورا دل های مشتاقان کربلا را رهسپار کوی یار کند. سلیم اذان می گفت، نوحه می خواند و دل هر شنونده ای را آسمانی می کرد.

سلیم مؤذن زاده فرزند اولین اذان گویی است که صدایش از رادیو ایران شنیده شد. خاندانی که نسل در نسل اذان و تکبیر گفته‌اند و برای مردم نوحه و مرثیه خوانده‌اند.

پدرش اذان گوی بزرگی بود اما بانگ اذان سلیم هم کم از صوت پدر نداشت. برادرش رحیم، شیخ المؤذنین هم تأثیرگذارترین اذان را برای جهان اسلام گفت. رحیم مؤذن زاده اردبیلی چند سال پیش از جمع ما رفت و امروز برادرش سلیم نیز به او پیوست.

حالا در فقدان او جمله معروف استاد سلیم در گوشمان تکرار می شود که «این حنجره وقف اربابمان امام حسین (ع) است.»

زندگی نامه استاد

سلیم مؤذن زاده اردبیلی متولد ۱۳۱۵ شهر اردبیل بود، او دوم آذر ماه ۱۳۹۵ در خانه اش درگذشت.

استاد سلیم مؤذن زاده که بیش تر نوحه هایی را به زبان ترکی آذربایجانی سروده است، به زبان های فارسی و عربی نیز تسلط داشت. پدرش شیخ عبدالکریم مؤذن زاده اردبیلی نخستین مؤذن رادیوی ایران بود و برادرش رحیم مؤذن زاده اردبیلی نیز از مؤذنان صاحب نام جهان اسلام است.

شیخ فرج، پدر بزرگ سلیم مؤذن زاده اردبیلی، قدیمی ترین مؤذن کشور است که به گفته سال خوردگان، صدای اذان شیخ فرج را ساکنان روستاهای واقع در حاشیه سه فرسنگی شهر اردبیل سحرگاهان از بام مسجد زینال در مرکز شهر می شنیده‌اند.

شیخ عبدالکریم، فرزند شیخ فرج هم نخستین مؤذن ایرانی است که نوای اذان دل نشین او شهرت جهانی دارد. استاد سلیم، درباره پدرش گفته است: «او در سال ۱۳۲۱ خورشیدی به قصد زیارت بارگاه ملکوتی امام رضا (ع) عازم مشهد مقدس می شود و در بین راه شبی را در منزل یکی از دوستان خویش در تهران سپری می کند. از آنجایی که شیخ عبدالکریم عشق مؤذنی داشته سحرگاه به پشت بام منزل واقع در خیابان عین الدوله رفته و ندای توحیدی اذان را سر می دهد. امام جماعت وقت مسجد

سلطانی (امام فعلی) صدای اذان او را از دور شنیده و قبل از ظهر سراغ او را از تمام خانه‌های اطراف می‌گیرد.

به او می‌گویند که شیخی از اردبیل آمده و در خانه «مطلب بلوری» مهمان است و با درخواست امام جماعت، ظهر همان روز «شیخ عبدالکریم» در پشت بلندگوی مسجد قرار گرفته و نوای ملکوتی «اشهدان لاله‌الاله» را به گوش مردم می‌رساند.

او پس از بازگشت از زیارت مشهد در تهران ماندگار شده و مؤذن مسجد سلطانی می‌شود به‌طوری‌که تا سال ۱۳۲۹ خورشیدی که دار فانی را وداع گفت صدای اذان وی روزی سه بار از رادیو واقع در میدان ارک تهران پخش می‌شده است.

استاد سلیم هم چنین درباره صدای خوش در خاندان مؤذن‌زاده گفته: «صدای خوش یک امر موروثی در خانواده ماست. ابوی در عزای حسین (ع) نوحه می‌گفت و نوحه می‌خواند، اما چیزی که او را در درجه‌ای برتر قرار می‌دهد، آشنایی کامل او به موسیقی است، او در ردیف و گوشه‌های موسیقی ید طولایی داشت و ما را نیز آموزش می‌داد. من هر چه در این زمینه یاد گرفته‌ام از ابوی است. ایشان آموزش موسیقی را در نهایت دقت و ملاطفت به ما یاد می‌دادند.»

وی که خود علاوه بر حفظ روش‌های قدیمی، سبک‌های جدیدی با اصالت فرهنگی را در نوحه‌خوانی و مداحی ابداع کرده است، گفته: «صدای من در برابر صدای پدرم مانند قطره‌ای است در مقابل دریا. ما در دوران کودکی در مکتب میرزا عزیز درس می‌خواندیم که مکتبی بود واقع در منطقه یساول. مداحان بسیاری در آنجا مشغول تحصیل بودند: حاج محمد تمدن، حاج رحیم مؤذن و دیگران. درواقع، رفتن به آن مکتب و تحصیل در آن به‌مثابه تحصیل در دانشگاه بود، چراکه میرزا عزیز، هم ادب و ایمان می‌آموختند و هم موسیقی و آواز یاد می‌دادند. هر کس صدای خوبی داشت و به آن مکتب می‌آمد، باید با دستگاه‌های موسیقی هم آشنایی پیدا می‌کرد تا در کارش موفق باشد و نیز مقاتل مستند را مطالعه می‌کرد.»

سلیم مؤذن‌زاده درباره خاطرات خود با اساتید موسیقی ایرانی گفته است: «من در محضر استاد جلیل شهناز بوده‌ام و از محضر تاج اصفهانی استفاده کرده‌ام. از مرحوم اقبال آذر هم استفاده‌ها کرده و حظه‌ها برده‌ام. در سفری که به باکو داشتم، با اساتید موسیقی آذربایجان که واقعا استاد صدا و آواز هستند، دیدار داشتم. هابیل علی‌اف و آقاخان عبداله‌اف از صدای من تعریف می‌کردند و من هم همه این‌ها را مدیون توجه حضرت سیدالشهدا هستم.»

استاد سلیم «خداحافظ ای آنام باجی آغلما یانا یانه...» را دوست داشتنی‌ترین اثری دانسته که برای اباعبدالله الحسین مداحی کرده است.

به‌واسطه شهرت استاد سلیم مؤذن‌زاده او در مراسم ختم حیدر علی‌اف رئیس‌جمهور پیشین جمهوری آذربایجان برای اجرای مرثیه‌سرایی دعوت شد.

هم چنین از استاد بیش از دو هزار عنوان نوار کاست نوحه و مرثیه‌سرایی به زبان‌های ترکی، فارسی و عربی آرشیو شده است.

تجلیل رئیس‌جمهور از استاد مؤذن‌زاده اردبیلی

حسن روحانی رئیس‌جمهوری در تاریخ ۳۰ مردادماه ۱۳۹۳ از استاد سلیم مؤذن‌زاده اردبیلی تجلیل و از سال‌ها تلاشش در حوزه فرهنگ دینی تقدیر کرد. این تجلیل در دومین روز از هفتمین سفر استانی دکتر روحانی و در جمع اینارگران و برگزیدگان استان اردبیل صورت گرفت و استاد مؤذن‌زاده اردبیلی در این مراسم به اجرای مداحی و مرثیه‌سرایی در وصف حضرت اباعبدالله الحسین (ع) پرداخت.

رئیس‌جمهور در مراسم تجلیل از استاد مؤذن‌زاده اردبیلی گفت: «مجلس امروز، عجب مجلسی شد که از ابتدا تا انتهایش نام اباعبدالله الحسین (ع) جاری شد.»